

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-159-2569/5171

Konu : Yazılı soru önergesi

30.10.2025

7/583
6K 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 07/07/2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1243081 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/583 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-159-947/1384
Konu : Yazılı soru önergesi

30.10.2025

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/583 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı yoktur. Ceza infaz kurumlarında, haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen "hükümlü"ler ve mahkûmiyet kararı verilen ancak hükmü kesinleşmemiş "hükümlü"ler ile mahkemeler ve sulh ceza hâkimliklerince tutuklama kararı verilen "tutuklu"lar barındırılmaktadır.

II- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

III- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

A) "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında, akıl hastalığı dışındaki hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunacağı, ancak bu durumda bile hapis cezasının infazının, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa iyileşinceye kadar geri bırakılacağı; üçüncü fıkrasında, belirtilen geri bırakma kararının, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca verileceği; altıncı fıkrasında ise maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazının, üçüncü fıkra da belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabileceği,

B) "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" kenar başlıklı 105/A maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde, maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlülerin, bu durumlarını, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezanın infazı usulünden yararlanabileceği,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

IV- A) 5275 sayılı Kanunun "Koşullu salıverilme" kenar başlıklı 107. maddesinde, "Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri" kenar başlıklı 108. maddesinde ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun "Koşullu salıverilme" kenar başlıklı 17. maddesinde, koşullu salıverilme süreleri ve oranları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

B) 5275 sayılı Kanunun;

1- "Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması" kenar başlıklı 48. maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde, disiplin cezalarının tamamı infaz edilip kaldırılmadıkça koşullu salıverilme işleminin yapılmayacağı, ancak bu sürenin hakederek salıverme tarihini geçemeyeceği; dördüncü fıkrasında, infaz edildiği tarihten itibaren disiplin cezasının kaldırılmasında ve iyi hâlin kazanılmasında verilen disiplin cezasının niteliğine göre fıkra da belirlenmiş sürelerin (onbeş gün ilâ bir yıl) esas alınacağı ve bu süreler sonunda yeni bir disiplin cezası almamak ve iyi hâlli olmak koşuluyla bu cezaların kaldırılacağı,

2- "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi" kenar başlıklı 89. maddesinin birinci fıkrasında hükümlülerin, ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulacağı; ikinci fıkrasında, birinci fıkra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezalarının dikkate alınacağı; altıncı fıkrasında, açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma sürelerinin bir yılı geçemeyeceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlarıdır.

5275 sayılı Kanunun 89. maddesinde, 14/04/2020 tarihli ve 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan ve yukarıya alınan değişiklikler, 01/01/2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

C) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 17. maddesinin ikinci fıkrasında, tutuklu veya hükümlü iken firar veya ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanların, bu disiplin cezaları kaldırılmış olsa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

bile şartla salıverilmeden yararlanamayacakları hükmü yer almaktadır.

Ç) 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin;

1- "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi" kenar başlıklı 109. maddesinin; birinci fıkrasında hükümlülerin, ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme risklerinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulacağı; ikinci fıkrasında, birinci fıkra gereğince yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirmeye yönelik psiko-sosyal ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetleri, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikaları, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezalarının dikkate alınacağı,

2- "Disiplin eylemi nedeniyle iyi hâl kararı verilmesine engel hâller ve şikâyet" kenar başlıklı 110. maddesinin birinci fıkrasında, gözlem değerlendirme raporu veya gelişim değerlendirme raporunda yazılı olup da henüz kaldırılmamış disiplin cezası bulunan hükümlü hakkında iyi hâl kararı verilemeyeceği, hükümlünün iyi hâline ilişkin değerlendirmenin, ancak daha önceden verilmiş olup da disiplin cezası infaz edilmiş ve bu cezası kaldırılmış olanlar hakkında yapılabileceği; ikinci fıkrasında, disiplin cezasını gerektiren bir eylemi işlemiş olmasına rağmen, koşullu salıverilme tarihinde bu eyleminden dolayı disiplin soruşturması henüz sonuçlandırılmayan hükümlüler hakkında iyi hâl kararının verilip verilmemesinin idare ve gözlem kurulunca takdir edileceği; üçüncü fıkrasında, idare ve gözlem kurulunca, hükümlü hakkında, süre belgesindeki muhtemel koşullu salıverilme tarihi de dikkate alınarak iyi hâle ilişkin olarak bir karar verileceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlarıdır.

Bu kapsamda idare ve gözlem kurulunca verilen kararlara karşı infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararlarına karşı da ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz kanun yoluna başvurulabilmektedir.

V- 5275 sayılı Kanunun, "Öğretimden yararlanma" kenar başlıklı 76. maddesinin birinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin tüm öğretim türlerinden, diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise kurum içinde verilebilen yaygın, dışarıdan ve açık öğretim programlarından yararlanmalarının sağlanacağı; ikinci fıkrasında, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin, kurum içinde açılan örgün öğretim programlarına kurum disiplin, düzen ve güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, kurumsal kapasite ve imkânların uygunluğu ölçüsünde devam edebileceği ve yaş, eğitim düzeyi, engellilik durumu, sosyal ve ekonomik durum ile benzeri ölçütlere göre ihtiyacı olan hükümlülere öncelik verileceği; üçüncü fıkrasında, kayıtlı olduğu eğitim kurumlarının ilgili mevzuatına göre gerekli şartları taşıyan ve kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin sınavlarının, kişi ve kurum güvenliği ile kurum disiplin ve düzeninin bozulmasını önleyici tedbirler alınarak aşağıda belirtilen usule göre ceza infaz

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

kurumu içinde yapılacağı, buna göre hükümlülerin kayıtlı oldukları ortaöğretim, ön lisans, lisans ve benzeri öğretim programları kapsamındaki sınavlar ile mesleki yeterlilik gibi yazılı veya sözlü sınavlarının, ilgili kurum ile koordinasyon sağlanarak öncelikle çevrim içi, bunun mümkün olmaması halinde ise ilgili eğitim kurumu görevlisinin gözetiminde yüz yüze yapılacağı ve merkezi sınavlar ile açık öğretim kurumları sınavlarına, sınav merkezi olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında katılacağı; dördüncü fıkrasında, kurum ve kuruluşlar ile üniversitelerin, sınavlara ilişkin olarak üçüncü fıkra da belirtilen konularda gerekli düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almakla yükümlü oldukları; beşinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin öğretimden yararlanması veya sınavlara katılmasının, hükümlünün; başarısız olması, devamsızlık göstermesi, eğitim ve sınav alanlarında bu Kanunda yazılı disiplin cezasını gerektiren eylemlerden birini gerçekleştirmesi veya öğretim programının ceza infaz kurumunun işleyişine yer ve zaman itibarıyla uygun olmaması halleri dışında engellenemeyeceği hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

VI- Antalya Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 05/02/2025 tarihli cevapta;

A) Soru önergesinde adı geçen hükümlünün Kocaeli 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken 14/07/2023 tarihinde Antalya Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği ve hâlen anılan Kurumda barındırıldığı,

B) Hükümlünün üç defadan fazla hücre hapsi cezası alması nedeniyle koşullu salıverilmeden yararlanamadığı,

C) Adı geçen talebi üzerine başlatılan infaz erteleme işlemleri kapsamında, 26/05/2023 tarihinde Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu tarafından düzenlenen raporda, tedavisi ve önerilen aralıklarla düzenli poliklinik kontrolleri sağlanarak hükümlünün ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettirebileceğinin belirtildiği,

Ç) 01/07/2022 tarihli ve 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında 2022-2023 eğitim öğretim yılı öğrenci affından faydalanmak için hükümlünün yaptığı başvuruya istinaden Kurum İdaresi tarafından Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesine başvuru yapıldığı, anılan Üniversite tarafından adı geçen öğrenci affından yararlanabilecek statüde olmadığının bildirildiği ve bu bildirimin resmî yazıyla hükümlüye tebliğ edildiği,

D) Kurumdaki tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak gerçekleştirildiği,

E) Soru önergesinde belirtilen aksi yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

